

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ
KAMU DENETÇİLİĞİ KURUMU
(OMBUDSMANLIK)

SAYI : 53878609-101.05.03-E.1820
BAŞVURU NO : 2018/16903
KARAR TARİHİ : 25/01/2019

GÖNDERME KARARI

BAŞVURAN : TÜRK EĞİTİM-SEN AV. HALE SARIER
YAZGÖREN, TCKN :
Adres : Talatpaşa Bulvarı No: 160 K: 6
Cebeci/ANKARA

BAŞVURAN VEKİLİ / TEMSİLCİSİ :

BAŞVURUYA KONU İDARE : Milli Eğitim Bakanlığı ve 20 İl Valiliği

BAŞVURUNUN KONUSU : Başvuranın bilgi edinme talebi hakkındadır.

BAŞVURU TARİHİ : 17.12.2018

I. BAŞVURUNUN KONUSU

1) Başvuran, sendikal faaliyetler yürütme amacıyla Valiliklere 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu kapsamında ücretli öğretmenlerle ilgili bilgi edinme başvurusunda bulduklarını, 53 İl Valiliğinin bilgi edinme talebine olumlu yanıt verdiğini, ancak Milli Eğitim Bakanlığı ve diğer Valiliklerin kendilerine cevabi yazı göndermediğini, sendika olarak söz konusu bilgileri sendika üyelerinin atama, özür veya isteğe bağlı yer değiştirmelerde kullanılacak bilgiler olduğu, ancak ilgili idarelerin bilgi edinme başvurularını "ayrı bir özel çalışma, araştırma, inceleme ya da analiz neticesinde oluşturulabilecek türden bilgi" olarak değerlendirerek başvurularına ret cevabı verdiğini ifade etmiş; bilgi edinme hakkı kapsamında hakları olan bilgilerin taraflarına verilmesini talep etmektedir.

II. ÖN İNCELEME, GEREKÇE VE SONUÇ

2) 14/06/2012 tarihli ve 6328 sayılı Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun "Kurumun görevi" başlıklı 5 inci maddesinin birinci fıkrasında, Kamu Denetçiliği Kurumunun, idarenin işleyişi ile ilgili şikâyet üzerine, idarenin her türlü eylem ve işlemleri ile tutum ve davranışlarını; insan haklarına dayalı adalet anlayışı içinde, hukuka ve hakkaniyete uygunluk yönlerinden incelemek, araştırmak ve idareye önerilerde bulunmakla görevli olduğu düzenlenmiş olup, anılan Kanunun "Başvuru ve usulü" başlıklı 17 nci maddesinin dördüncü fıkrasında, Kamu Denetçiliği

Kurumuna başvuruda bulunulabilmesi için, 2577 sayılı İdari Yargılama Usulü Kanununda öngörülen idari başvuru yollarının veya özel kanunlarda yer alan zorunlu idari başvuru yollarının tüketilmesinin gerekli olduğu, *idari başvuru yolları tüketilmeden yapılan başvuruların ilgili idareye gönderileceği*, kural altına alınmıştır.

3) 28/03/2013 tarihli ve 28601 mükerrer sayılı Resmi Gazetede yayımlanan Kamu Denetçiliği Kurumu Kanununun Uygulanmasına İlişkin Usul ve Esaslar Hakkında Yönetmeliğin “**Ön inceleme üzerine yapılacak işlemler ve verilecek kararlar**” başlıklı 20 nci maddesinin ikinci fıkrasında ise, İdari başvuru yolları tüketilmeden yapılan şikâyet başvurusu hakkında ilgili idareye gönderme kararı verileceği; kararın şikâyetçiye de tebliğ edileceği; Kuruma şikâyet tarihinin, ilgili idareye başvuru tarihi olarak kabul edileceği düzenlenmekle birlikte, *şikâyet başvurusunun Kurum tarafından ilgili idareye gönderilmesi üzerine İdare tarafından şikâyetçiye verilecek cevabın tebliği tarihinden itibaren altı ay içinde; İdare tarafından altmış gün içinde cevap verilmediği takdirde ise bu sürenin bittiği tarihten itibaren altı ay içinde Kuruma yeniden şikâyet başvurusu yapılabileceği*, hüküm altına alınmıştır.

4) **Şikâyet başvurusunun yapılan ön incelemesi neticesinde**, başvuran sendikanın bu husustaki başvurusunu 81 il Valiliği ve Milli Eğitim Bakanlığına hitaben yaptığı, başvurusuna 61 il Valiliğin cevap verdiği ve sendikal faaliyetler kapsamında istenilen bilgileri başvuran ilettiği, 6 Valiliğin başvuruyu ayrı ve özel bir çalışma gerektirmesi sebebiyle reddettiği, Milli Eğitim Bakanlığı ve 14 Valiliğin ise cevap vermediği görülmüştür.

5) Başvuran, valiliklere müracaat ederek ücretli öğretmenlerin sayısını, branş dağılımını ve eğitim durumunu gösterir bir çizelge doldurulmasını talep etmiştir. İl Milli Eğitimi Müdürlüklerine bağlı okullarda eğitim hizmetini yürütmek amacıyla çalışan ücretli öğretmenlere ilişkin istenilen bilgiler kısa bir sürede ücretli öğretmenlerin çalıştıkları okullardan ve temin edilerek başvurana iletilebilecek nitelikte bilgilerdir. Niçekim 4982 sayılı Bilgi Edinme Kanunu'nun 1'inci maddesinde “Bu Kanunun amacı; demokratik ve şeffaf yönetimin gereği olan eşitlik, tarafsızlık ve açıklık ilkelerine uygun olarak kişilerin bilgi edinme hakkını kullanmalarına ilişkin esas ve usulleri düzenlemektir.” Hükümü düzenlenerek kamu kurum ve kuruluşlarının şeffaf bir yönetim esasına göre hizmet yürütmesinin amaçlandığı ifade edilmiştir.

6) Ayrıca 61 il valiliğinin sendikanın bilgi edinme talebini karşılar şekilde bilgi edinme başvurusunu cevaplandırması karşısında; cevap vermeyen ve olumsuz cevap veren idarelerin bilgi edinme talebini ayrı ve özel bir çalışma gerektirmesini gerekçe göstererek olumsuz cevaplandırması kabul edilebilir mazeret olarak değerlendirilemeyecektir.

7) **Yargı kararları da bu yargıyı destekler mahiyettedir. Danıştay 2014/8893 sayılı Karar ve 2015/3715 Esas sayılı 30/04/2015 tarihli kararında** “Hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilmesi ve idarenin faaliyetlerini objektif esaslara göre ve güvenilir bir sistem içerisinde yürütmesinde, etkili ve önemli araçlardan biri de “idarenin şeffaflığı ilkesi”dir. Şeffaflık, devletin ekonomik, siyasî, idarî ve sosyal konularda aldığı kararlara ve yaptığı uygulamalara, bireyler tarafından zamanında ve güvenilir bir biçimde erişilebilmesi olarak tanımlanabilir. Şeffaflık ilkesini tamamlayan haklardan en önemlisi de bilgi edinme hak ve özgürlüğüdür. Bilgi edinme hakkı; ilgililerin karar alma süreçlerine katılabilmelerine, denetim mekanizmalarının etkin bir şekilde işletilebilmesine ve hak arama

özgürlüğünün etkili bir şekilde kullanmasına olanak sağlamaktadır.” ifadelerine yer vermiştir.

8) Anayasa Mahkemesi 2013/114 Esas 2014/184 Karar ve 04/12/2014 tarihli kararında “Bilgi edinme hakkı, yönetilenlerin yönetenleri denetleyebilmesinin, dolayısıyla hukukun üstünlüğünün sağlanabilmesinin çok önemli bir aracı olarak işlev görmektedir. Bilgi edinme hakkı, devletin demokratik niteliğinin geliştirilmesi ve bireyin temel hak ve özgürlüklerinin korunması hususlarında önemli bir rol oynadığından, demokratik hukuk devletinde vazgeçilmez bir hak niteliğine sahip bulunmaktadır.” İfadelerine yer vererek bilgi edinme hakkının önemini vurgulamıştır .

9) Bu sebeple başvuran sendikanın talebelerinin kararda yer verilen hususlar çerçevesinde Millî Eğitim Bakanlığı ve ilgili valiliklerce tekrar değerlendirilerek Kurumumuza ve başvurana değerlendirme sonucu hakkında bilgi verilmesi gerektiği sonuç ve kanaatine varılmıştır.

III. KARAR

1. Yukarıda açıklanan gerekçe ve dosya kapsamına göre, idari başvuru yolu tüketilmeden yapıldığı anlaşılan başvurunun bu aşamada Kurumumuzca incelenme imkânı bulunmadığından, şikâyet başvurusu ve eklerinin 6328 sayılı Kanununun 17 nci maddesinin dördüncü fıkrası ve Yönetmeliğin 20 nci maddesinin ikinci fıkrası uyarınca değerlendirilmesi ve gereği için **MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞINA; AĞRI, ANKARA, ARDAHAN, ARTVİN, BAYBURT, BİLECİK, BİTLİS, BURDUR, ÇANAKKALE, ÇORUM, DİYARBAKIR, HAKKARİ, KARAMAN, KARS, KİLİS, MARDİN, SİİRT, VAN, YOZGAT, ZONGULDAK VALİLİKLERİNE GÖNDERİLMESİNE,**
2. İdare tarafından, iyi yönetim ilkelerine uygun olarak, **makul bir süre içinde tesis edilecek gerekçeli işlemin** bir nüshasının başvurana ve **Kurumumuza** iletilmesine,
3. İdareler tarafından başvurana verilecek cevabın tebliği tarihinden veya 60 gün içinde cevap verilmediği takdirde bu sürenin bittiği tarihten itibaren 6 ay içinde diğer başvuru koşullarını taşımak kaydıyla Kurumumuza yeniden başvuru yapılabileceğine karar verildi.

e-İmzalıdır

Celile Özlem TUNÇAK
Kamu Denetçisi

Ek: Şikayetbaşvuru belgesi ve ekleri (38 sf.)